

A házaspár fiákerba vetette magát s lóhalálában hajtatott Szerecsen-utca 3, 13 és 53 szám alá. Mindenütt, a merre és a hová csak mentek, karácsonyfák ragyogtak már az ablakokban. A mint beléptek egy-egy házba, ezzel a kérdéssel rohanták meg a házmestert:

— Nem lakik itt egy handlé?

Mind a három házban lakott átlag három s ők benyitottak mind a kilenczhez. Mind a kilencz a gyermekesége közepén örvendezett a karácsonynak s nagy szemet meresztett a be-robbanó úrra és hölgyre.

— Nem ez, újra nem ez!

Aztán sorra vettek a Szerecsen-utczában minden olyan házat, a melynek számában utolsó-nak volt benn a «3» számjegy. A keresett handlé nem volt meg.

Reményeikben csüggedten, megpróbálták megfordítani a szám-spekulációt. Most azokat a házakat fogják még végigostromolni, a melyek számában az első számjegy volt a «3».

S íme, a mint a 31-ik számú házban a második handlé lakásába nyitottak be, a karácsonyfa előtt újjongó kis vöröshajú gyermekek közül boldogan meredt ki az apa: a kampós orrú, vörös hajú handlé. S mi több — ünneplő gyanánt rajta volt Edus úr ócska kék kabátja.

— Ez az, ez az!

Edus úr, nagy ámulatára a karácsonyt ünneplő családnak, egyetlen szó nélkül, mint valami szerető rokon rohant a családapára s átölelve azt, egyenesen és ellenállhatatlanul mélyeszté kezét a kék kabát belső zsebébe.

— Mit akar az úr? Mindjárt rendőrért kiáltok.

— Ne kiáltson, édes barátom, megvan már!

És diadalmasan húzta ki a zseb belésébe rejtett gyémántos aranytűt.

Néhány percz múlva mindenki mindent megértett s mindenki örvendezett azon, hogy a derék handlé még nem adott túl a kabáton, hanem «mint valódi uraságtól levetett» csinos darabot, magának tartotta meg azt.

Edusék még soha sehol sem töltöttek vigabb karácsonyestét, mint a vörös handlééknál a Szerecsen-utca 31-ik szám alatt.

De az is bizonyos, hogy soha még annyi pénzükbe nem került a karácsonyi meglepetés, mint most, mikor előre megegyeztek volt abban, hogy ki nem adnak a karácsonyi meglepetésre egy fillért sem.

A HARAPÓS EMBER.

Karácsonyi történet. — Irta Hális István.

Készül mindenki a közeledő karácsony ünnepeire. Zöld fenyő-gallyak tarkázzák a piacot, s mosolygó emberek járnak a ropogó havon.

A postahivatalban állandó sürgés-forgás van. Egyszerre megszűnik egy perczre az egyik távirógép zakatolása, és a távirásznő hangosan felkaczag.

— Mi az, mi az? — kérdezi a szomszéd kis-asszony.

— Egy furcsa távirat fölött nevettem, Paula.

— Kérem, mondja el hamar!

— Hivatalos titok megszegésére akar csapítani? — kötődik a másik.

— Édes Mili, ne tréfáljon, mert beteg leszek, ha azt a furcsát meg nem tudom!

Ne ijesztgessen mindjárt betegséggel, hiszen megmondom. Épen most továbbítottam a miniszterhez egy hivatalos táviratot, melyben a narha-körömfájás ügyében miniszteri biztosnak kirendelését kéri az alispán. Képzelve csak, Paula, hogy a biztost fehér ruhás lányok fogadják virágbukéttal és azt mondják neki: «Isten hozta, méltóságos marhakörömfájó biztos urunk!»

És a két «pinty» (a hogy a férfi kollegák neveztek őket) olyan nevetést rendezett a magyar királyi postahivatalban, hogy a bekandikáló deczemberi napsugarak is táncolni kezdetek a piszkos falakon. De az általános vigság nem ragadta magával a tulsó sarokban dolgozó távirótisztet, ki azt morogta: «Nem értem, mit nevetgélnek ezek a pintyek, mikor semmijök sincsen!»

Enyje, talán csak azok nevethetnek, kiknek uradalmaik vannak? Lám, ez a két távirásznő lány oly elégedett félesztendő óta, mióta t. i. a postahivatalnál alkalmazták őket 30 forint havi fizetéssel! Ez a fizetés fejedelmi vagyon annak, ki úgy tud gazdálkodni, mint ők! Közös háztartást vittek és még a postatakaréktárba is raktak a fizetésükből. Ezt látva, szinte hihetetlennek tetszik, hogy vannak tisztviselők, a kik ezer forint fizetésből sem tudnak megélni.

E pillanatban benyit a postaszolga és azt mondja: «A főnök úr kéreti magához a két kis-asszonyt!»

A pintyek megijednek: baj van, ha «kér» a harapós ember. (Harapós ember a pintyek nyelvén a főnök úr.) Szívszorongva mennek a főnökhöz, ki levelet nyújt feléjük: «Íme egy rendelet jött az igazgató úrtól, tessék elovasni, kis-asszonyok!»

S a leányok olvassák: «Minthogy nem talál-tatik fedezet a fizetésre, ennél fogva egyik napidíjas elbocsájtatik, s a főnök utasítatik jelen rendeletnek 15 napi felmondás mellett leendő foganatosítására.»

Ez a fényes szó «napidíjas», a leányokra vonatkozott, s a rendelet azt jelenti közönséges nyelven elmondva, hogy az egyik lányt megfosztják a hivatalától.

Csönd állt be az olvasás után, a lányok még lélekezni is alig képesek, nemhogy beszélni tudnának. Végre megszólal a főnök: «Tudják, hogy nem szeretem a női hivatalnokokat, s azért nekem mindegy, akarmelyik marad itt a kis-asszonyok közül. Egyezzenek meg eziránt szépen egymás közt s holnap adják tudtomra, ki fog elmenni!»

Igazán borzasztó ember ez a főnök. Nem csoda, hogy ez a rideg beszéd s a rendeletben foglalt irtózatot «tatik-tatik» annyira összezúzta a két szegény pintyet. Szomorúan távoznak a főnöktől és a távirógép mellett egyszerre vége lett a vidámságnak.

Pedig Mili épen most vett le egy «nagyszerű» táviratot, melyet valami zsidó lakodalomhoz küldöttek pompás magyar irással:

(Hevenyészett fordításban:)

Szimche veszoszen	Boldogságot, gyönyört
Kále und choszen,	Völegény- s arának,
Mázél und Broche	Szerencsét és üdvöt
Der ganzzen Mispoche.	Az egész családnak!

Ilyen fölött máskor egy hétig nevetett volna, most pedig szótlanul dolgozik tovább, sőt néha titokban a szemeit törülgeti. Egyszerre eltűnik a gép mellől, visszamegy a főnök szobájába, hol keményen rákiáltanak: «Mit akar?» («Könyörögni jött, hogy őt tartsam meg a hivatalban», villan meg a főnök agyában.)

— Alázatosan kérem a főnök urat, engem bocsásson el a hivatalból, mert özvegy édes anyám 25 forint nyugdíjat kap hónaponként, melyből könnyű kettőnknek is megélni, — Paulát pedig kegyeskedjék továbbra megtartani a hivatalban, mert neki nincsen, a miből éljen.

A főnök szótalanul rámeresztí szemeit a szegő lányra, mintha valami csoda állatot látna maga előtt. Nagysokára aztán rákiált: «Jól van, elmehet!»

Mili visszatér gépe mellé.

Rövid idő múlva Paula tűnik el és megy a főnökhöz. «No, ez is jókor jött könyörögni», mo-

rog a főnök úr és összevonja kezéhez hasonló szemöldeit; szinte látni, milyen haragos. Olyan hangon kiáltja: «Mit háborgat?» mintha ágyú dörögne.

Paula sirástól megszagatva, alig tudja kérelmét elmondani: «Ne tessék haragudni, főnök úr, ha egyikünknek el kell menni, akkor én megyek el, mert Mili ügyesebb hivatalnok, mint én, tehát az az igazság, hogy Mili maradjon, én pedig távozzam. Aztán majd én megélek ugyanis, mert tudok varrni, s talán akad munkám!»

A főnöknek elakadott a lélekzete. Micsoda teremtések ezek? Egyik bizonyolja, hogy anyjostól együtt könnyű megélniök 25 forintból, másik pedig meg fog élni abból, hogy talán akad varrni való munkája? Borzasztó népség? Hát nem volt bolond, ki legelőször nőhivatalnokot alkalmazott?

«Abtretien!» kiáltott Paulára németül a magyar nemesi családból származott főnök, mintha egy század katonát vezényelne. Szívébe markolt a két leány, a főnök úr pedig szívében mindig katonatiszt maradt, bár régen otthagya a katonai pályát, hogy feleségül vehessen egy leányt, kinek nem volt óvadéka. «Csak a szívre hallgasson az ember, mindjárt bolondot csinál!» szokta mondani a főnök, ha otthon megharagították és ő mérgében reggelig billiárdozott a kávéházban, csak úgy csattogtatta az elefántcsont-golyókat. Különbö a főnök a szigorú rendnek és pontosságnak mintaképe.

A két leánynak egymás iránt tanusított magaviselete kihozta sodrából a főnököt, mert ő, ki huszonhat éves szolgálata alatt vakon teljesített minden rendeletet, a nélkül, hogy azok igazságossága felett gondolkozott volna: most azt jelentette az igazgatóságnak, hogy nem bocsátja el egyik nő alkalmazottat sem, mert szükség van reájok.

Mikor a jelentést megkapta az igazgató, valóssággal elképedt. Ilyen jelentésekhez nem szokott hozzá. Hiszen a főnök borzasztó cselekedetét csak azzal a még borzasztóbb szóval lehet kifejezni: *függelem-sértés!*

— «No, ez a vén katona igen rászolgált, hogy nyugalomba vágasson!» szól titkárjához az igazgató, és parancsot ad, mikép utasítsák táviratilag a renitens főnököt a rendelet rögtöni foganatosítására «a különbeni következmények terhe alatt».

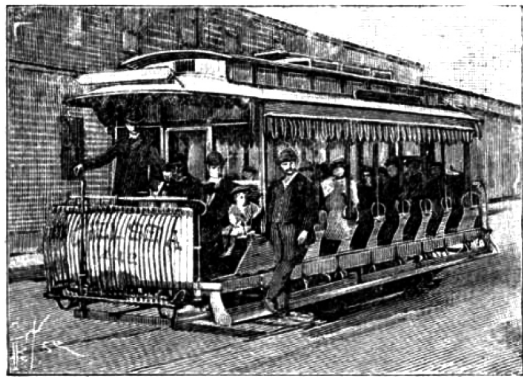
A harapós embernek ereiben szilajon kezdett lüktetni a vér az igazgató táviratának olvasására, de nem szólt egy szót sem. Csak elvette a másik asztalról az «Egyetértést» és kikereste, mikor fogad a miniszter. Aztán elhozatta hazulról a frakkját, zsebébe tette az igazgató rendeletét és táviratát, — azzal vasútra ült, hogy a miniszterhez menjen.

Igaz, hogy útközben leszidta saját magát: «semmi közöd a nagyok dolgához, megint bolondot csinálsz, vén számár», de azért *jelentkezett*, és másnap a miniszter előtt állott.

A hatalmas miniszternek megmutatta az igazgató kegyetlen rendeletét és táviratát, — s imígy fejezte ki kérelmét: «Kegyelmes uram, nem szabad elbocsájtani egyik női díjnokot sem!»

A kegyelmes úr csodálkozva ismétlé: «Nem szabad?»

— Igenis nem szabad, mert akkor éhenhalnak a nyomorultak! — felelt a feszesen álló postafőnök, elbeszélte a leányok tettét s azzal fejezte be beszédjét, hogy őket az elbocsájtás épen a közelgő nagy ünnepekre tenné szerencsétlenné. A főnök nem volt Istentől megáldva valami nagy szónoki tehetséggel, de azért megindította a minisztert; ámbár az is meglehet, hogy ez a beszéd valami ismeretlen érzést fakasztott a miniszterben, a sajnálkozását, mintha

Mentőkészülék egy villamos vasút kocsján.

ő maga is az államnak egy százalomra méltó tisztviselője lenne, kit még a szent karácsony napjaiban is távol tart a politika a boldog családi körtől. Azt hiszem, hogy ekkor láthatlanul a karácsony szelleme suhant el a kegyelmes úr felett, emberszeretetet és békét hintve szívébe, mert a főnök előtt kijelenté: «Kinevezem mind a két lányt postatisztá!»

Csak hogy a kemény ember beleszólt ám: «Nem lehet, kegyelmes uram!»

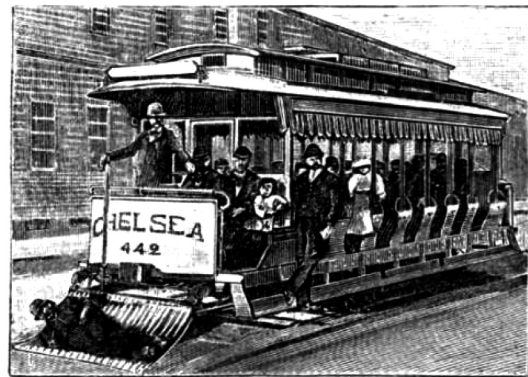
A nagy úr meglepődve nézett föl íróasztala mellől. (Ilyen ellenmondásokat legalább is

rátom, azzal a hírrel, hogy mindkét védenczét kinevezem kezelőnek. Isten áldja!

Erre a főnök szabályszerűen meghajtotta magát és a minisztertől egyenest a táviróhivatalba ment. Azt táviratozta a főnökhelyettesnek: «Azonnal értesitse Milit és Paulát, hogy mindketten megmaradnak hivatalban!» (Legalább addig se szomorkodjanak, míg hazaérek, beszélt magában a keményszívű főnök.)

Mikor a miniszteri kinevezéseket megkapta a postaigazgató, azon rendelettel, hogy rögtön küldje meg a két lány részére, — az igazgató urat a guta környékezte. «No ilyesmi csakis Magyarországon történhetik, — szólt a titkárhoz, — jó lesz ezentúl figyelemmel bánni ezzel a postafőnökkel, mert ott fönn valami hatalmas pártfogója van.»

Hanem olyan boldog karácsony igen kevésnek jutott, mint a két új kezelőnek. Alig győztek hálálkodni a főnök előtt. Sőt Paula egész elragadtatással azt is megvallotta, hogy most már megesküszik régi jegyesével, mert van rendes fizetése; mire a harapós ember azt mondta: «Tudtam, hogy megint bolondot csinálók; hiában, a szívre nem szabad hallgatni!»

A villamos vasút mentő készüléke egy elütött embert fölemel.

telenül az, hogy Stephenson János 1832-ben New-Yorkban hozta létre az első városi vasutat a földgömbön. De ez az ok mellékes azzal szemben, hogy az amerikai nép tudvalevőleg a legmozgékonyabb az összes nemzetek között, hol az idő pénzértékét nemcsak emlegetik, hanem tudják is, s e mellett lényeges ok az is, hogy az európai nagy városok egy része még mindig kis kiterjedésű, míg az amerikaiak szeretnek nagy kényelemmel lakni s házaik mellett gyakoriak a kertek s a közterek és parkok is terjedelmesebbek.

A városi vasutak itt is különbözők: lóvasutak, gőzvasutak, kötélpályák és villamos kocsik. Pár

A mentőháló lebecsátva.

A mentőháló felhuzása.

«Tessék helyet foglalni.»

modortalanságnak minősítenek a miniszteriumban.)

— Igenis nem lehet, mert nőt csakis postakezelővé lehet kinevezni, nem pedig tisztá!

A kegyelmes úr még egy pillanatig tusakodott magában, hogy ne kergesse-e el ezt a különös embert szegény lányostól együtt. De nyilván mulattatta a dolog, mert elnevette magát, és azt kérdezte: «Mennyi fizetése van egy postakezelőnek?»

— Legfeljebb 500 forint, — hangzik a felvilágosítás.

— Jól van, írja csak fel a két leány nevét ide a papír szélére, — és most haza mehet ba-

VÁROSI VASUTAK AMERIKÁBAN.

Az amerikai Egyesült-Államok polgárai sok más dolog mellett a városi vagy ismertebb néven közúti vasutakat is előbb léptették életbe, mint Európa lakosai és sokkal nagyobb tökéletességre vitték. 1894-ben már 20,168 kilométer hosszú volt az Egyesült-Államokban a közúti vasutak hossza, négy esztendő alatt 3104 kilométert szaporodott, mely szaporulat magában véve több, mint Nagy-Britannia, Németország, Ausztria és Magyarország összes közúti vasúti hálózata együttvéve. Egyszóval, mi még csak a kezdetnél vagyunk e tekintetben is, Amerika ellenben már nagyon előrehaladt.

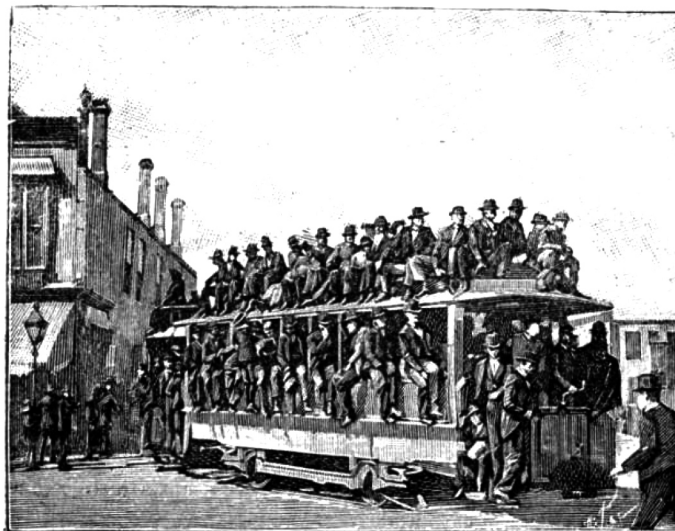
A rendkívüli haladásnak egyik oka kétség-

ével ez előtt (1891) még a lóvasutak voltak legnagyobb számmal, azóta rohamosan alakítanak át mindent villamos erőre s az új vonalakat már csak ilyenekül készítik, kivéven, a hol a kötélpálya elkerülhetetlen. Az 1894-iki statisztikai kimutatások húszezer klm. városi vasutat említenek föl, melyek közül 1—1 ezer jutott a gőzvasútra és kötélpályákra. 3¹/₂ ezer a lóvasútra, a többi 14¹/₂ ezer kilométer hosszú vasút kizárólag villamos erőre készült. Egész Európában 1895 elején csak 704 kilométer hosszú villamos közúti vasút volt 1256 motoros kocsival, az Egyesült-Államokban ellenben 14,502 kilométer hosszú, 22,849 kocsival.

Az itt közölt számok elég világos képet nyújtanak az amerikai városi vasutak nagyságáról s így még csak egy pár adatot kell fölemlítenünk

Villamos közúti vonat Chicagóban.

Egy villamos közúti koci Chicagóban.